

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ
(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за травень 2017 року)

22 травня виповнилася 156-та річниця перепоховання Т. Шевченка на Чернечій горі в Каневі Черкаської області. У пам'ять про Кобзаря традиційно в одній з областей України відбувається щорічне Міжнародне Шевченківське літературно-мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій». Цього року воно відзначалося неподалік зони АТО, у підконтрольних Україні районах Луганщини. Для участі в святі до Сєверодонецька Луганської області прибула делегація у складі 60 відомих письменників, поетів і артистів з різних куточків України, а також представників творчої інтелігенції з 8 країн, зокрема Білорусі, Польщі, Вірменії, Казахстану й Узбекистану. Організатором зазначеної поїздки стала Національна спілка письменників України, а її фінансовим спонсором – Міністерство культури України. У міському Палаці культури гостям було представлено прем'єру вистави, присвячену Лесі Українці. Її зіграли актори евакуйованого з Луганська обласного академічного українського музично-драматичного театру. Урочистості пройшли і в концертному залі обласного музичного училища ім. С. Прокоф'єва Сєверодонецька. А у міській галереї мистецтв гості побачили відкриття Всеукраїнського культурно-мистецького проекту «Мальовнича Україна». Учасники свята також відвідали бібліотеки, загальноосвітні і вищі навчальні заклади, будинки культури Кременної, Лисичанська, Рубіжного, Сєверодонецька, Новоайдарського, Новопсковського, Сватівського та Старобільського районів.

Численні урочисті заходи відбулися на батьківщині Кобзаря – на Черкащині. У Канівському музеї народного декоративного мистецтва було презентовано виставку майстрині зі Сквири Київської області Л. Конопко «Із Шевченком у серці», а у виставковій залі Музею Т. Г. Шевченка, що на Чернечій горі, – персональної виставки з. х. України А. Марчука. Тут же було вручено відзнаки дипломантам VII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді ім. Т. Шевченка, а також фіналістам Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої» у номінаціях «Література» та «Історія України і державотворення». Безпосередньо 22 травня, у день перепоховання Т. Шевченка, пройшла традиційна піша хода від стін Успенського собору до місця вічного спочинку поета. У процесії «Останнім шляхом Кобзаря» взяли участь делегації з різних областей України, а також німецького Фірзена та поль-

ського Хелма. Завершився пам'ятний день літєєю на могилі Т. Шевченка та виконанням пісень на вірші Кобзаря.

16 травня відзначалося 200-річчя від дня народження визначного історика, етнографа й громадського діяча М. Костомарова. У с. Дідівці Прилуцького району Чернігівщини, де розташована його садиба, започатковано нову просвітницько-культурну традицію – творчу вітальню. Гості свята оглянули будинок і дізнатися цікаві факти з життя діяча. А просто неба експонували старі речі й предмети, збережені жителями району. Поряд було розгорнуто вулицю ремесел. Своїми здобутками у рамках фольклорного фестивалю «Відродження» поділилися творчі колективи Чернігівщини. Цього дня у Прилуцькій районній бібліотеці відбулися «Костомарівські вівторки», а у Діди́вській загальноосвітній школі – «Костомарівські читання». Також ювілейну дату було відзначено у Рівненському обласному краєзнавчому музеї, де пройшло пленарне засідання Всеукраїнської науково-практичної конференції «Микола Костомаров, його епоха: текст і контексти».

У рамках відзначення 100-річчя Української революції 1917–1921 років та століття вільного козацтва до Музею тих подій, що знаходиться в столичному Будинку вчителя, відбулася передача особистих речей і документів полковника армії УНР, першого голови ОУН Є. Коновальця. Продовженням ювілейних заходів став Фестиваль нескореної нації, що проходив у Черкаській та Кіровоградській областях і зібрав тисячі людей з усіх куточків України. Розпочавшись з відкриття у селі Розумівка Кіровоградської області пам'ятника письменникові Ю. Горлісу-Горському, фестиваль перемістився на Черкащину. У Золотоноші, Медведівці, Івківцях, Мельниках та інших містечках і селах області відбулися найрізноманітніші заходи: виставки картин, відкриття пам'ятників, музичні та кінофестивалі, освячення зброї, дитячий турнір із шабельного бою, показові виступи шкіл бойових мистецтв і багато іншого. А на базі Волинського краєзнавчого музею і Торчинського народного історичного музею ім. Г. Гуртового для директорів та наукових працівників комунальних та громадських музеїв області пройшов круглий стіл на тему «Події Української революції 1917–1921 рр. в експозиційній та науково-освітній діяльності музеїв».

8-9 травня в містах України проведено заходи, приурочені до Дня пам'яті та примирення, а також 72-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. В столиці в ці дні сотні тисяч гостей традиційно завітали до Національного музею історії України у Другій світовій війні. В офіційних заходах на його території взяли участь перші особи держави та поважні гості. У музеї було організовано: виставки «Український схід» та «Четверте покоління», присвячені захисникам України; захід «Пам'ятаємо – перемагаємо!», програма якого включала виступ Київського муніципального духового оркестру «Україна – священна земля»; поминальний реквієм «Пам'ять»; молебень за мир в Україні; концертно-тематичну програму «Перемога, свята перемога!» за участі Національного заслуженого академічного українського народного хору України ім. Г. Г. Верьовки, Національної заслуженої академічної капели України «Думка», Національної заслуженої капели бандуристів ім. Г. Майбороди, заслуженого академічного ансам-

блю пісні і танцю ЗСУ та ін. Фотодокументальну виставку «УПА – відповідь нескореного народу», зокрема, її першу частину – «Повстанці проти нацизму», – було розгорнуто перед Національним музеєм історії України. Також 9 травня на Співочому полі Печерського ландшафтного парку проведено концерт «Рокам ніколи пам'яті не стерти», в якому виступили майстри мистецтв та аматорські художні колективи. А 8 травня в Києві відбувся патріотично-просвітницький, культурологічний, освітньо-виховний фестиваль «Народний герой». В його програмі – музична та літературна сцени, лекторій, кінозал, фотозони на історичні теми, присвячені АТО, військовим діям в Другій світовій війні та в Афганістані, тематичні виставки, книжковий ярмарок тощо.

Різноманітні пам'ятні акції відбулися 8 і 9 травня і по всій країні.

У День пам'яті жертв політичних репресій, що відзначався у третю неділю травня, в Києві, в Національному історико-меморіальному заповіднику «Биківнянські могили», проходили жалобні заходи за участі представників державної влади й дипломатичних місій, а також громадськості. Програма заходів включала: офіційну церемонію вшанування жертв політичних репресій; міжконфесійний молебень, мітинг-реквієм з виступами високопосадовців, громадських діячів та бандуриста і лірника Т. Компаніченка, а також фотодокументальну виставку «Слово, обірване у Биківні». Також Національний історико-меморіальний заповідник «Биківнянські могили» спільно з комісією Київської міської ради з питань поновлення прав реабілітованих та Київським товариством політв'язнів провів у приміщенні Київської міської ради круглий стіл «Роковини Великого терору: Биківнянський вимір». В його рамках відбулися наступні заходи: відкриття фотодокументальної виставки «Биківня – територія пам'яті», презентація нових книг і фільму режисера О. Гриба, присвячених темі масових політичних репресій в Україні.

В областях України до 80-х роковин масових політичних репресій 1937–1938 років було організовано: мітинги-реквієми, що відбулися на території храмового комплексу «Лісова дача» у Сєверодонецьку Луганської області та біля Тернопільського музею політичних в'язнів і репресованих (на фасаді останнього було відкрито меморіальну дошку політв'язню, дисиденту, поету, лауреату Шевченківської премії С. Сапеляку), «Музейний марафон» Рівненського обласного краєзнавчого музею, що розпочався презентацією 6-ї книги серії «Реабілітовані історією. Рівненська область» тощо.

18 травня з нагоди 73-ї річниці депортації кримськотатарського народу у столиці, на майдані Незалежності, відбулися урочистості, а в Національній опері України – вечір-реквієм. Також до пам'ятної дати в кінотеатрах країни стартував прокат фільму «Чужа молитва» А. Сеїтаблаєва.

5–14 травня в київській міській галереї мистецтв «Лавра» було організовано **Міжнародний фестиваль сучасного мистецтва FACE of ART** – масштабну, мультидисциплінарну подію, що об'єднала візуальне мистецтво, науку і технології. Метою заходу була культурна репрезентація столиці України під час пісенного конкурсу «Євробачення» як міста відкритих творчих можливостей, сучасного кластера, що надає митцям з різних країн світу змогу та натхнення для співтвор-

чості, пошуку та вироблення нової інтернаціональної мови мистецтва. Засновником FACE of ART стала Т. Міронова, директор київської муніципальної галереї «Лавра», арт-експерт. Проект відбувався за підтримки Департаменту культури КМДА. Програма фестивалю включала виставку «Дивовижна розгубленість» за підсумками діяльності арт-резиденції FACE (куратори Райнальд Шумахер, Наталі Хойос (Німеччина)); групову виставку українських художників «Science Art»; дні джазу з Е. Ізмайловим, В. Соляником, музичні виступи Tik Tu, Sinoptik, Fontaliza, фестиваль світла, дитячу програму, кінопокази тощо.

26 травня в Києві офіційно було відкрито **Міжнародний фестиваль мистецтв «Anne de Rysv Fest»**, присвячений королеві Франції Анні, дочці київського князя Ярослава Мудрого. Фестиваль проходив уже другий рік поспіль. Урочисте відкриття події відбулося біля пам'ятника Анні Ярославні на Львівській площі. Кульмінацією вечора стала київська прем'єра вистави Національного українського драматичного театру ім. М. Заньковецької у Львові «Ярославна – королева Франції». Фестиваль триватиме протягом усього червня. Основним його локаціями стануть Національний музей Тараса Шевченка та Київський літературно-меморіальний музей М. Рильського.

1535-річчя Києва широко святкувалося 27-28 травня. До Дня міста відбулося загалом понад 150 культурно-мистецьких, розважальних та інших заходів. Урочисте відкриття свята було проведено на Софійській площі. Вечірню програму святкувань відкрила театралізована хода, що рушила з парку ім. Т. Шевченка і пройшла вулицею Володимирською до основного місця проведення заходів – Софійської площі. Біля Національної опери учасників привітав військовий оркестр. Святкові заходи упродовж двох вихідних днів проходили і в центрі міста, і в усіх його районах. Це й танцювальні майстер-класи, й історичні та патріотичні доповіді, і ярмарки ремісників та майстер-класи з ковальства, плетіння дідухів, виготовлення виробів зі шкіри тощо. Кульмінацією святкувань став день українського танцю та гала-концерт за участі українських зірок.

Також до дня народження столиці, вже традиційно проходило нагородження лауреатів мистецької премії «Київ». Так, премії «Київ» у 8-ми номінаціях отримали: ім. І. Миколайчука (у галузі кіномистецтва) – С. Маслобойщиков та С. Зінов'єва за документальний фільм «Свій голос»; ім. А. Веделя (у галузі музичної композиції) – композитор О. Яковчук за кантату «Полинова сутінь»; ім. П. Вірського (у галузі хореографічного мистецтва) – балетмейстер-постановник О. Яценко за хореографічні композиції «Квітучий Київ» (2014), «Пам'яті Вчителя» (2015), «Волинські викрутаси» (2016); ім. А. Бучми (у галузі театрального мистецтва) – театрознавець А. Бистрова (Підлужна), автор книжок «Озирнутися в радості...», «Код Володимира Дахна» та серії публікацій про творчу діяльність столичних театрів; ім. С. Шишка (у галузі образотворчого мистецтва) – живописець Г. Зайченко; ім. С. Колоса (у галузі народного декоративного мистецтва) – майстер соломоплетіння Р. Павленко за низку творів, серед яких «Дідух» і «Різдвяна композиція»; ім. Є. Плужника (у галузі літератури) – письменник В. Фольварочний за романи «Розчахнута душа» і «На висоті орлиного лету».

Представників творчих кіл України, Австрії, Румунії, Польщі, Словаччини, Угорщини, Чехії, Молдови, Грузії, Болгарії, Литви та Естонії зібрав з 5 по 7 травня в Івано-Франківську **II Міжнародний мистецький фестиваль країн Карпатського регіону «Carpathian Space»**. Особливість заходу полягала в тематично і локально скомпонованих мистецьких осередках – різноманітні локації фестивалю було розташовано в найкрасивіших куточках старовинного міста, на центральних вулицях та площах. Програму фестивалю склали: різноманітні виставки образотворчого мистецтва, інтерактивні візуальні проекти, театр, кіно, джаз, класична музика, кулінарні презентації, тематичні круглі столи, концерти просто неба артистів і музикантів різних жанрів. Зокрема перед гостями виступили О. Скрипка та Національний академічний оркестр народних інструментів, н. а. України Тіна Кароль, солісти Національної оперети України та інші.

12–14 травня в Тернополі проходив **V Міжнародний мистецький фестиваль «І»**. До уваги відвідувачів було представлено музичну, літературну і театральну сцени, показ фільмів, виставку стімпанк та джанк-арт скульптур С. Кузнєцова, світлодіодне шоу від театру Metanoia й конкурс відеопоезії «МонОкль» тощо. На музичній сцені виступили: «Один в каное», «Кімната Гретхен», KRUT, «Лінія Маннергейма», Bugs & Bunny, DRUMТИАТР, EPOLETS, Black Maloka, «Франко'» та колективи з Білорусі.

Львів відзначив свій 761-й день народження. Епіцентром святкування традиційно стала площа Ринок. Окрім місцевих колективів, гостей розважали виконавці з Києва та Польщі.

18 травня по всій Україні було відзначено Всесвітній день вишиванки. В Києві, у Національному музеї історії України, було розгорнуто виставку «Естетика символу: жіноча сорочка» з фондів музею та з приватної колекції експрезидента В. Ющенка, а в приміщенні Верховної Ради України – експозицію вишитих робіт О. Теліженко «І соборна, і єдина – буде жити Україна!». А в столичному кінотеатрі «Кінопанорама» відбулися покази повнометражного документального фільму «Спадок нації» О. Ткачука. Також численні святкові заходи організовано в регіонах України: VIII Всеукраїнський фестиваль «Вишиті береги єднання» – в Луцьку, вуличний етнофестиваль – у Чернівцях; виставка «Бабуся вишиванка» – у Донецькому обласному художньому музеї, експозиція «Традиційні вишиванки Середньої Наддніпрянщини» – в Черкаському обласному краєзнавчому музеї тощо.

Продовжувалися численні заходи, присвячені АТО. 27 травня на території столичного Національного комплексу «Експоцентр України» проводився **Фестиваль для учасників АТО та їхніх сімей «Зустрінемося! З війни – до миру»**, організований за ініціативи Благодійного фонду «Чисте небо» й за підтримки Асоціацій учасників АТО Сквирського району Київської області та Оболонського району Києва, а також Асоціації інвалідів АТО України. В рамках фестивалю працювало 5 локацій, на яких було представлено фотовиставку, концерт, майстер-класи для дітей та дорослих, куточок патріотичного виховання і секція для дітей. На інформаційних стендах було розміщено всю необхідну ін-

формацію для ветеранів АТО та їхніх сімей від психологів, реабілітологів, юристів, роботодавців.

I Фестиваль військового патріотичного кіно «Позивний Zenit» проходив упродовж місяця в столиці, у мережі кінотеатрів КП «Київкінофільм»: «Ліра», «Флоренція», «Факел», «Старт», «Промінь», «Дніпро», «Лейпциг» і в кінотеатрі ім. Т. Шевченка. У програмі фестивалю було представлено п'ять документальних фільмів від авторів Т. Кулаковської та А. Мартиненко про те, як живуть і воюють бійці в зоні АТО. Стрічки озвучено музикою українських виконавців – гуртом «Крихітка», Орестом Лютим та Katya Chilly Group.

У Дніпрі відбувся **II Всеукраїнський фестиваль «Пісні, народжені в АТО»**. Близько 30 військових-бардів стали учасниками цього патріотичного заходу, організованого за ініціативи Дніпропетровської облдержадміністрації. Виконувались пісні, написані авторами під час виконання бойових завдань.

У цьому ж місті було відкрито унікальний меморіальний комплекс, присвячений пам'яті загиблих воїнів АТО та героїв «Небесної сотні». Сучасний комплекс складається зі скляних стел, на яких розміщені світлини з іменами 503 загиблих героїв і фотографіями логотипів військових частин, в яких вони воювали. Увечері та вночі меморіал підсвічують. Відкриває алею Пам'яті стела з надписом «Герої не вмирають» українською, англійською, німецькою та французькою мовами.

У Черкаській обласній філармонії відбувся благодійний концерт «З вірою в Україну», кошти від якого буде спрямовано на допомогу пораненим у зоні АТО бійцям. Перед учасниками концерту виступили народні артисти України Т. Петриненко та Т. Горобець.

Працівники Полтавського обласного театру ляльок за сприяння волонтерської організації – «Полтавського батальйону небайдужих» – побували з гастролями в Авдіївці Донецької області. Свою виставу «Колобок» вони показали у трьох школах міста, тож її переглянули одразу кількасот дітей.

Щастя стало першим містом Луганщини, яке прийняло від Донецької області естафету патріотичної акції «Ненько Україно! Ти у нас єдина», ініційовану міністром внутрішніх справ України А. Аваковим. Далі патріотична акція поширилась у Гірському, Старобільську, населених пунктах Станично-Луганського району, а фінішувала у Попасній. Перед населенням виступали артисти академічного ансамблю пісні і танцю Національної гвардії України та ансамблю пісні і танцю Головного управління Національної поліції у Луганській області «Патруль».

З 10 по 12 травня в столичному Будинку актора працювала виставка картин, створених учасниками бойових дій на Сході під час творчої реабілітації, яку проходили ветерани в рамках проектів Благодійної організації «Міжнародний благодійний фонд „Творча Криївка”». На завершення заходу 12 травня відбувся благодійний аукціон, де кожен охочий мав можливість придбати картини воїнів АТО й таким чином фінансово допомогти «Творчій Криївці» у проведенні нових заїздів.

Виставку картин, намальованих на дошках ящиків з-під набоїв С. Луців (Логущ), бійця батальйону «Айдар» було розгорнуто у Львівському музеї визвольної боротьби України. Назва виставки – «Фронтові замальовки».

Премію Кабінету Міністрів України імені Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва за 2016 рік присуджено у трьох номінаціях: «Літературні твори для дітей та юнацтва» – письменниці, з. д. м. України Г. Чубач за книги «Малюємо, читаємо, пишемо» та «Українчики ідуть!»; «Художнє оформлення книжок для дітей та юнацтва» – художникові-графіку А. Джанік'яну за художнє оформлення серії казкових повістей про Мері Поппінс англійської письменниці П. Треверс (видавництво «Рідна мова»); «Кінотвори для дітей та юнацтва» – творчій групі художнього фільму «Трубач» у складі автора сценарію А. Матешко, режисера-постановника А. Матешка, оператора-постановника Ю. Короля, виконавців головних ролей Л. Шевченка і Р. Зюбіної.

МУЗИКА

Національна філармонія України з 15 по 19 травня приймала учасників і гостей **IX Міжнародного фестивалю «Київська весна»**. Його програма включала п'ять концертів за участі відомих українських і зарубіжних виконавців, серед яких Національний камерний ансамбль «Київські солісти», Національний заслужений академічний симфонічний оркестр України, Академічний симфонічний оркестр Національної філармонії України, камерний хор «Кредо», ансамбль класичної музики імені Б. Лятошинського, дитячий хор «Щедрик», а також солісти з Польщі, Норвегії, Франції та Японії. У концертах фестивалю прозвучали твори В. Моцарта, К. Баха, А. Реньє, Р. Штрауса, К. Сен-Санса, Й. Гайдна, С. Пілютікова, Р. Штрауса, О. Мессіана, Ш. Гуно, Г. Бацевича, О. Шимко, Д. Либіна, М. Карловича, Дж. Гершвіна.

18 травня у Львові у Підгорецькому замку відбулося відкриття **XXXVI Міжнародного фестивалю музичного мистецтва «Віртуози»**. У низці заходів фестивалю, що на три тижні запросив музикантів з усього світу, зокрема Італії, Іспанії, Польщі, США, Німеччини, Естонії, Азербайджану, – тематичні вечори, присвячені італійській вокальній музиці, всесвітньовідомим композиторам Л. ван Бетховену, А. Вівальді, Й. Брамсу, бароковий скрипковий концерт, кілька симфонічних концертів та багато іншого. Серед зіркових гостей – О. Криса, С. Соловій, Ж. Микитка, С. Мате, Д. Онищенко та інші.

У цьому ж місті виконавців з 10 країн зібрав **IX Міжнародний фестиваль єврейської музики «LvivKlezFest – 2017»**, який проходив упродовж трьох тижнів до 4 червня. Програма фестивалю включала виступи зірок клезмерської музики та співу з України та ряду зарубіжних держав, відкриття виставок «Раритети єврейської спадщини» (з приватних колекцій та фондів львівських музеїв) у Львівському історичному музеї; «Гебрейський світ» (з колекції Львівської національної галереї мистецтв; експозиція там же) та «Євреї, котрі прославили Львів», що складалася зі світлин, які було інстальовано просто неба.

З 29 квітня по 1 травня у Львові проходив **XV Міжнародний фестиваль «Флюгери Львова»**, що зібрав 14 колективів з України, Ірландії, Польщі та

Угорщини. Відривав програму рок-гурт «Пропала Грамота» з Кам'янця-Подільського Хмельницької області. Запам'яталися публіці виступи інших учасників, які представляли різні напрямки в музиці, – гурт Lemko Bluegrass Band зі Львова, «Перкалаба» з Івано-Франківська, «Гуцул Каліпсо» з Чернівців, Tik TU з Тернополя та інші. Дебютували на «Флюгерах Львова» львівський етно-проект Torban, створений музикантами різних етноколективів («Оленки», Kings&Beggars, «Перекооти Поле»...) та гурт «Роялькіт» з Кривого Рогу Дніпропетровської області. Окремі виступи супроводжував Львівський камерний оркестр «Академія».

З 14 по 20 травня Вінниччина вп'ятнадцяте стала епіцентром масштабного свята класичної музики – **Міжнародного музичного фестивалю ім. П. І. Чайковського та Н. Ф. фон Мекк**, який вже традиційно проходив під гаслом «Мистецтво заради миру». Фестиваль був благодійний: частину коштів, виручених від реалізації квитків, буде перераховано у Фонд підтримки учасників АТО. Відкрили свято музики академічні колективи Вінниці: камерний оркестр «Аркада» і камерний хор «Вінниця». Виступили на фестивалі також випускник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського та Паризької Школи Музики, лауреат більше 20-ти престижних міжнародних конкурсів, соліст Національної філармонії України А. Баришевський та численні гості з-за кордону, за участі яких відбувся концерт органної музики.

V Міжнародний фестиваль «Музика без кордонів», що проходив в Ужгороді, увінчав своїм виступом Київський кuartет саксофоністів Національної філармонії України. Разом з гостями з Києва на ужгородській сцені грав естрадно-духовий оркестр Закарпатської обласної філармонії. У їхньому виконанні звучали твори різних епох і музичних стилів, починаючи від давніх українських танцювальних мотивів і завершуючи сучасними творами. Даниною пошани саксофону – інструменту, що був героєм вечора, – став твір бельгійського музиканта і композитора XIX століття Ж.-Б. Синжеле, який був близьким другом винахідника саксофона А. Сакса. Наприкінці концерту його учасники отримали символічні подарунки у вигляді дерев'яної ноти, яку виготовив ужгородський майстер декоративного різьблення К. Ковган.

Упродовж чотирьох днів в Хмельницькій обласній філармонії проходив **Міжнародний конкурс віолончелістів ProArt – 2017**. Його ініціював відомий швейцарський віолончеліст, професор Женевського університету музики та Бернського університету мистецтв Д. Северин, а до організації долучилися обласна філармонія, Асоціація віолончелістів Франції, асоціація «Мистецтво без кордонів» м. Базеля та благодійний фонд «Анімато». Позмагатися в конкурсі приїхали музиканти з 15 країн. Конкурс урочисто відкрив святковий концерт за участі почесних членів журі. Потім 40 музикантів представили свої сольні програми, продемонструвавши високу майстерність та оригінальну виконавську інтерпретацію. Учасники старшої групи грали разом із симфонічним оркестром обласної філармонії. За підсумками прослуховувань Україна цьогоріч виборола лише кілька основних нагород: у молодшій групі третю премію здобув Р. Флавія, а у середній групі друга премія дісталася П. Сокачу.

II Всеукраїнський конкурс баяністів-акордеоністів «Баянне коло на Запоріжжі», який відбувся на базі обласного музичного училища ім. П. Майбороди, цього року зібрав виконавців з Луцька, Львова, Харкова, Чернігова, Сум і Генічеська Херсонської області. Свій талант гри на баяні й акордеоні демонстрували учні шкіл естетичного виховання, студенти коледжів, музичних академій, концертні виконавці та викладачі. На урочистому закритті заходу відбулося нагородження й гала-концерт переможців.

20 травня одночасно в 40 містах України проходив **Фестиваль «День вуличної музики»**. Цей захід, який починався як флешмоб в 2007 році у Вільнюсі, згодом виріс у масштабний проект, що охоплює різні міста світу. Організатори у Києві, Львові, Чернівцях, Кропивницькому та ін. містах запросили до участі в заході виконавців, інструменталістів, оркестри, гурти та музичні колективи.

22 травня в Національній філармонії України відбувся концерт Voyage від українського незалежного оркестру New Era Orchestra, який цього року святкує свій десятий ювілей. В програмі концерту прозвучали твори А. Вівальді та П. Чайковського та ін.

ТЕАТР

З 18 по 20 травня в Києві за участі понад 200 представників оперної індустрії із 30 країн світу тривала **Міжнародна театральна конференція «Опера Європи – 2017»**. За ці дні українській стороні вдалося домовитись одразу про кілька найближчих спільних міжнародних проектів у сфері музичного театру.

З 26 по 28 травня у Музеї історії Києва відбувався **III Міжнародний театральний інклюзивний Фестиваль «АРТ-Плейбек. Разом»**. Його мета – створити умови для безпечного спілкування, діалогу за допомогою театру між різними спільнотами, в тому числі й тими, у кого не завжди є можливість бути почутими, які за певних обставин відчувають на собі дискримінацію, пригноблення або представляють меншість: люди з інвалідністю, представники ЛГБТ-спільноти, національні меншини, вимушені переселенці зі Сходу України та Криму, підлітки та інші групи. Під час Фестивалю досліджувалися гендерні стереотипи, розглядався вплив театру на підлітків, відпрацьовувалися командні навички та увага, робота над складними ролями та музична імпровізація. Відвідувачі могли подивитися театральні перформанси, взяти участь у майстер-класах і навіть спробувати себе у якості актора. На Фестиваль було запрошено висококваліфікованих тренерів з України, Ізраїлю, Німеччини та Росії, які є спеціалістами по роботі з різними громадами та соціальними питаннями за допомогою театру. Загалом було представлено 14 театральних перформансів, ромсько-український музичний мікс та авторські вірші мовою жестів.

З 19 по 27 травня в Херсоні проходив **XIX Міжнародний театральний фестиваль «Мельпомена Таврії»**, гостями й учасниками якого стали колективи з України, Польщі, Грузії, Франції, Угорщини, Португалії, Румунії, Туреччини, Білорусі, Вірменії і Литви. Протягом 9 фестивальных днів було показано 34 вистави. Експертна Рада фестивалю відзначила наступні роботи: найкращі вистави великої сцени: «Ричард III» В. Шекспіра Національного академічного театру

ру ім. І. Франка; «Хазяїн» І. Карпенка-Карого, Миколаївський академічний український театр драми та музичної комедії; «Мотузка» М. Хейфеца, Київський академічний театр драми та комедії на лівому березі Дніпра; «Найкращі вистави камерної сцени» – «Лист Богу» А. Крима, Театр Одеського розливу «Ланжерон»; «Найкраща режисура» – О. Лісовець, «Мотузка» М. Хейфеца, Київський академічний театр драми та комедії на лівому березі Дніпра; В. Белозоренко, «1984» Дж. Оруелла, Театр «Splash» та «Кольори» П. Ар'є, театр «Золоті ворота»; М. Голенко, «Хазяїн» І. Карпенка-Карого, Миколаївський академічний український театр драми та музичної комедії; «Найкраща сценографія» – Ю. Заулічна, «Хазяїн» І. Карпенка-Карого, Миколаївський академічний український театр драми та музичної комедії; О. Дробна, «Вид з мосту» А. Міллера, Національний академічний театр російської драми ім. Лесі Українки; «Найкраще музичне оформлення» – С. Павлюк, О. Коструб, Р. Рубльова «Лісова пісня» Лесі Українки, Херсонський обласний академічний музично-драматичний театр ім. М. Куліша; Д. Саратський, Д. Тодорюк «Запрошення на страту» В. Набоков, Театр «Мізантроп» (Київ); «Найкраще пластичне рішення» – П. Івлюшкін, «Кольори» П. Ар'є, Театр «Золоті ворота», К. Лук'яненко, «1984» Дж. Оруелла, Театр «Splash»; «Найкращий акторський ансамбль» – вистава «Слава Героям» П. Ар'є, спільний проект Івано-франківського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. І. Франка та київського театру «Золоті ворота», вистава «Кольори» П. Ар'є, Театр «Золоті ворота»; «Найкращий акторський дует» – С. Цевельов, В. Лютинська, «Останній палко закоханий» Н. Саймон, Запорізький академічний театр молоді, К. Рогань, Т. Проворова, «Лісова пісня» Лесі Українки, Херсонський обласний академічний музично-драматичний театр ім. М. Куліша; «Найкраща чоловіча роль» – Б. Бенюк за роль Ричарда – вистава «Ричард III» В. Шекспіра, Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка; Д. Рибалевський за роль Андрія Васильовича – вистава «Слава Героям» П. Ар'є, спільний проект Івано-Франківського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. І. Франка та київського театру «Золоті ворота»; Б. Грицюк за роль Тома – вистава «Том на фермі» М. Бушар, спільний проект Львівського академічного драматичного театру ім. Лесі Українки та «Дикого театру»; «Найкраща жіноча роль» – Т. Шляхова за роль Леді Анни – вистава «Ричард III» В. Шекспіра, Національний академічний театр ім. І. Франка; В. Брянська за роль Чорної – вистава «Кольори», Театр «Золоті ворота»; «Найкраща чоловіча роль другого плану» – М. Тамарянський за роль Феногена – вистава «Хазяїн» І. Карпенка-Карого, Миколаївський академічний український театр драми та музичної комедії; П. Костенко за роль Вовчика – вистава «Баба Пріся» П. Ар'є, Херсонський обласний академічний музично-драматичний театр ім. М. Куліша; О. Стальчук за роль Гастінгса – вистава «Ричард III» В. Шекспіра, Національний академічний театр ім. І. Франка; «Найкраща жіноча роль другого плану» – Н. Корпан за роль королеви Маргарити – вистава «Ричард III» В. Шекспіра, Київський національний академічний театр ім. І. Франка; С. Журавльова за роль Слави – вистава «Баба Пріся» П. Ар'є, Херсонський обласний академічний музично-драматичний театр ім. М. Куліша; С. Орліченко за виконання жіночих

ролей – вистава «Мотузка» М. Хейфеца, Київський академічний театр драми та комедії на лівому березі Дніпра; Х. Ігнат за роль Лесі – вистава «І все-таки я тебе зраджу», Н. Неждана, Луганський обласний академічний український музично-драматичний театр.

В центрі Мукачєвого Закарпатської області театральним перфомансом було відкрито **XVIII Міжнародний фестиваль етнічних театрів національних меншин України «Етно-Діа-Сфера»**. Його організатори – Мукачівська міськрада та місцевий драматичний театр. Відкрили програму актори Національного академічного театру російської драми ім. Лесі Українки виставою «Вітер шумить у тополях» за п'єсою Ж. Сіблейраса, яку поставив актор Є. Лунченко (це його режисерський дебют). Своє мистецтво також продемонстрували театр: Закарпатський обласний угорський драматичний, Коломийський академічний обласний український драматичний імені Івана Озаркевича, Мукачівський драматичний, «Золоті Ворота» з Києва, Національний академічний ім. М. Заньковецької зі Львова, Львівський академічний обласний музично-драматичний ім. Ю. Дрогобича (м. Дрогобич). А завершився фестиваль виставою Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка «Швейк» за Я. Гашеком, у головних ролях якої виступили народні артисти України А. Хостікоєв та Б. Бенюк.

15–16 травня в київському Будинку актора за підтримки Міністерства культури України відбувся **Всеукраїнський конкурс професійних читців імені Івана Франка**, організатором якого є Національна спілка театральних діячів України. Гран-прі присуджено А. Пустовіт (студентка III курсу Київського національного університету театру кіно і телебачення імені І. К. Карпенко-Карого). I місце здобула О. Довгас (студентка III курсу Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника), II місце посіла М. Заниборщ (студентка III курсу Київського національного університету театру кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого), III місце між собою поділили Н. Агеєва (студентка V курсу кафедри режисури драматичного театру та акторського мистецтва Київського національного університету культури та мистецтв) та С. Собержанський (артист Запорізького академічного українського музично-драматичного театру імені В. Магара).

Новий проект стартував у дзеркальній залі Львівського національного академічного театру опери та балету ім. С. Крушельницької. Відтепер тут працюватиме музичний салон – відкрилася мала сцена. У приміщенні лунатиме камерна музика, у тому числі опери, звучатимуть інструменти, які нечасто почуєш на великій сцені, – орган, клавесин, арфа. У день відкриття проекту в музичному салоні Львівської опери шанувальники класичного мистецтва могли почути твори Й. Брамса та Р. Шумана. Цей концерт мав назву «Історія кохання, музична розповідь», а вже 21 травня у дзеркальній залі звучало «Посланіє» Т. Шевченка.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національний академічний оперети – опери Дж. Россіні «Севільський цирульник»; Національний академічний драматичний ім. І. Франка – «Скупий, або Школа брехні» за однойменною п'єсою Ж.-Б. Мольєра; Академічний юного глядача на Липках – «Перетворення» за однойменним твором Ф. Кафки та біографією цього письменника; Академічний Молодий – «Яма» за однойменною повістю О. Купріна.

На сцені Національного драматичного театру ім. І. Франка було представлено дві резонансні прем'єри від «Київ модерн-балету»: керівник театру Р. Поклітару запропонував увазі глядача балет «Вгору по річці», а його учениця, прима трупи і хореограф Г. Герус – «Variations of live» («Варіації життя»).

У театрах України відбулися прем'єри вистав: у Черкаському академічному обласному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – опери «Наталка Полтавка» (музика М. Лисенка, п'єса І. Котляревського); у Харківському національному академічному опери та балету імені М. В. Лисенка – балету «Пер Гюнт» на музику Е. Гріга; у Сумському обласному драми та музичної комедії ім. М. Щепкіна – «Гамлет» за В. Шекспіром.

На сцені Київської академічної майстерні театрального мистецтва «Сузір'я» виступив Дніпропетровський обласний український Молодіжний театр з виставою «Смертельне кохання» за п'єсою А. Ніколаї «І тільки смерть розлучить нас».

ВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА

4–7 травня в столиці вдруге проходив **Міжнародний форум сучасного мистецтва Kyiv Art Week**. Його головною локацією став бізнес-центр «Торонто-Київ». Подія об'єднала 23 галереї з України та зарубіжних країн і проект «Музей приватних колекцій», в рамках якого було представлено роботи всесвітньо відомих художників П. Пікассо, А. Джакометті, Р. Ліхтенштейна, Д. Хокні, Г. Ньютона, Р. Індіани та інших. Окремий проект під назвою «Народження трагедії з духу музики, або Генерал-бас» презентували учасники української арт-резиденції VIRUCHIY. Також у програмі – експрес-лекції про мистецтво для широкого загалу та екскурсії, які провели професійні куратори. До тижня мистецтв долучилися і столичні музеї – Національний художній музей України, Національний музей Тараса Шевченка, Музей історії Києва, Національний музей мистецтв ім. Богдана і Варвари Ханенків і Національний музей «Київська картинна галерея». Там також проходили виставки і кураторські екскурсії.

Низку мистецьких подій було організовано у рамках офіційної програми «Євробачення – 2017». Так, з 12 по 14 травня в Києві було проведено **I Міжнародний фестиваль світла і медіа-мистецтва «Kyiv Lights Festival»**, Протягом трьох днів українські та зарубіжні відеохудожники демонстрували на будівлі Річкового порту видовищні проєкції, демонструючи приголомшливі можливості новітніх технологій.

До «Євробачення – 2017» у столиці, на території Київської фортеці, було відкрито й **культурно-соціальний проєкт KYIV ART FORT**. Тут розпочали роботу виставки живописців, графіків, скульпторів, фотографів, – героїв енциклопедії «Ukraine. The Best. Культурний простір від А до Я» та фіналістів Премії А. Криволапа для студентів українських художніх вишів. А просто неба демонструвався мальовничий проєкт «Гурзуфські сезони», над яким працювала куратор О. Авраменко. У рамках проєкту також працювала окрема спеціальна програма для малечі – дитячий арт-марафон з екскурсіями, майстер-класами та конкурсом на найкращу кавер-версію ілюстрації В. Єрка до всесвітньо відомих казок. Про-

ект було реалізовано інтернет-платформою Cultprostir.ua, арт-інституцією Zenko Foundation та компанією Initia Events за підтримки КМДА.

У виставкових залах Національної спілки художників України працювала **II Всеукраїнська виставка абстрактного живопису**. До участі в ній було запрошено професійних митців, які працюють в цьому стильовому напрямку. Це – І. Марчук, О. Дубовик, А. на Г. Криволап, Г. Гідора, І. Павельчук, П. Лебединець (Київ), С. Савченко, В. Цюпка (Одеса), В. Погорелов, О. Сердюк (Харків), П. Антип (Горлівка), З. Мичка, Б. Кузьма (Закарпаття), І. Дорош (Тернопіль) та інші.

II Всеукраїнський конкурс живопису «Срібний мольберт», у якому брав участь 51 студентів із 17 вищих навчальних закладів країни, відбувся в Ужгороді. Переможцями стали студенти М. Господинчик (Закарпатська академія мистецтв) і В. Сироткіна (Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури).

У Києві експонувалися виставки: в Центральному будинку художника – живопису В. Буднікова і В. Ралко; в Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» – творів Д. Галкіна; в Національному музеї Тараса Шевченка – робіт Л. Бруєвич; у Музеї історії Києва – живопису В. Шерешевського; у Музеї гетьманства – творів Є. Липовецької; в Американському домі – світлин О. Злуніциної; **в галереях та арт-центрах:** «Educatorium» – робіт Н. Мариненко; «КалитаАртКлуб» – живопису М. Гончарова «PRINT STORY»; Dumchuk Gallery – живопису Є. Самборського; «Карась Галереї» – живопису Е. Потапенкова; «Art Ukraine Gallery» – робіт О. Тістола, М. Маценка та Р. Мініна; «Дукат» – скульптур В. Волосенка; Port creative hub – творів М. Куликовської; «ХудГраф» – графіки Є. Якшина.

З нагоди свого 100-літнього ювілею Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури (НАОМА) ініціювала в Києві виставку натюрморту «Багатослів'я мовчазних речей», яку було розгорнуто в Центрі української культури та мистецтва. На виставці було представлено твори видатних українських майстрів натюрморту, що зберігаються в багатьох музеях світу та в фондах НАОМА, оскільки життя цих художників нероздільно пов'язане з академією. Неабияку увагу відвідувачів привертала колекція з понад 100 художніх листівок-запрошень на прижиттєві та ювілейні виставки М. Приймаченко, Т. Яблонської, Г. Нарбута, О. Шовкуненка та інших знаних у світі майстрів. Деякі з цих листівок у 1960–1980-х роках створені вручну й мають унікальний дизайн. Їх було передано на виставку з приватної колекції.

У містах України експонувалися виставки: творів лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка А. Криволапа – в Ужгороді; графіки П. Макова та М. Опанащука, живопису М. Вахняк – у Львові; колажів А. Старко – в Тернополі та ін.

11 травня в столичному Центрі сучасного мистецтва «Білий Світ» відбулося урочисте відкриття виставки живопису «Модерністи Одеси». В експозиції – роботи групи одеських художників, яскравих представників українського «неофіційного мистецтва», які почали свій творчий шлях в 60-х роках минулого століття. Відбулася презентація фундаментальної монографії «Модерністи Одеси. Від

нонконформізму 60-х до сьогодні» та сайту, на якому широко представлено творчість художників «Одеської групи». Демонструвалися створені за останні десятиліття роботи В. Басанця, І. Божка, О. Волошинова, В. Ігнат'єва, В. Маринюка, С. Савченка, В. Сада, О. Стовбура, В. Цюпка, С. Юсім і Л. Ястреб.

У травні відкрито пам'ятники: лауреатові Державної премії УРСР ім. Т. Шевченка, народному художнику СРСР М. Глущенку – у Седневі Чернігівської області; засновнику відомого народного хору, композитору Г. Верьовці (скульптор – М. Белень) – в смт Березна Менського району Чернігівської області.

У Збаразькому замку (Тернопільська область) постали скульптури наймолодших героїв «Небесної сотні» – 17-річного Н. Войтовича та 19-річного У. Голоднюка, автором яких є Р. Вільгушинський.

В Умані Черкаської області з'явився меморіальний знак на вшанування пам'яті понад тисячі єврейських дітей, яких було вбито влітку 1942 року німецькими карателями. Кошти на спорудження обеліска передала голландська християнська організація.

До 13 травня на Закарпатті тривала **Міжнародна науково-практична конференція «Ерделівські читання»**. Її мета – вшанування визначної і багатогранної постаті А. Ерделі, вивчення та популяризація спадщини корифеїв закарпатської художньої школи, представлення актуальних досліджень провідних учених і мистецтвознавців з України та з-за кордону та живі фахові дискусії. Учасники: близько сотні дослідників з України та з-за кордону.

КІНОМИСТЕЦТВО

5–7 травня за підтримки Держкіно України в Івано-Франківську відбувся **Міжнародний мистецький фестиваль «Карпатський простір»**. Стрічки демонстрували у відпочинковому комплексі «Люм'єр» у програмі Cinema Space, що презентувала фільми з України та 8 зарубіжних країн. Також у рамках заходу відбувся круглий стіл «Мистецтво єднає», під час якого Голова Державного агентства України з питань кіно П. Ілленко розповів учасникам, серед яких було понад чотири десятки керівників дипломатичних місій іноземних держав, про кінематографічний потенціал Прикарпаття та стан розвитку української кіноіндустрії.

20–21 травня в Києві в кінотеатрі «Кінопанорама» відбувся **II Міжнародний дитячий кінофестиваль**, який організувала кіношкола KidsMovieFest. До його програми увійшли фільми тривалістю до 20 хвилин, зняті дітьми від 7 до 18 років з різних міст України та світу. Це – роботи юних режисерів з Польщі, Іспанії, Литви, Латвії, Білорусі, Франції, Росії, Австралії. З ними змагалися картини українських талантів з кіношкіл Києва, Харкова та Одеси. Фестиваль відбувся під патронатом Держкіно, КМДА та Київського міського центру народної творчості та культурологічних досліджень. Партнером стала кінокомпанія «Creative Boutique Films». Лауреатів фестивалю у восьми номінаціях нагороджено дипломами, статуетками та подарунками.

26 травня розпочався **IV Фестиваль мистецтва кіно для дітей та підлітків «Чілдрен Кінофест»**, який триватиме до 4 червня у двадцятьох містах Укра-

їни. До конкурсної програми увійшли сім фільмів для глядачів віком від 4 до 14 років, а до позаконкурсної – колекція фільмів братів Люм'єрів. Традиційно глядачі виступали в ролі журі фестивалю, віддаючи свої голоси за вподобані картини. Переможця міжнародного конкурсу буде обрано шляхом підрахунку глядацьких голосів і оголошено на церемонії закриття у фестивальному центрі, кінотеатрі «Київська Русь» 4 червня 2017 року. Однією із головних подій нинішнього року стане показ стрічок-фіналістів конкурсу короткометражних фільмів, знятих українськими дітьми віком від 7 до 14 років. Десять картин-номінантів буде показано на великому екрані в присутності авторів, а спеціальне журі обере серед них переможця. Фестиваль закриє фільм-володар Гран-прі «Чілдрен Кінофесту–2016» – пригодницька стрічка «Лапа» Роберта-Адріана Пежо з Угорщини.

Фестиваль німого кіно і сучасної музики «Німі ночі», який раніше проходив у Одесі, з 2017 року регулярно проводитиметься в Києві, де в фільмофонді Національного центру Олександра Довженка зберігається найповніша в Україні збірка німого кіно. У програмі фестивалю – дві світові репрем'єри українських фільмів, які довгий час вважалися втраченими. Фільм П. Чардиніна «Тарас Трясило», знятий в Одесі в 1926 році та «Небувалий похід» М. Кауфмана, що лише 2015 року був повернутий з архівів у культурний обіг завдяки новій музиці, написаній композитором А. Байбаковим. На фестивалі відбулася світова прем'єра повної версії музичного супроводу до фільму. Також було представлено шедевр китайського психологічного кіно «Богиня» (1934), озвучений білоруським музикантом Є. Забеловим, німецьку стрічку «Чорний хід» (1921) Л. Йєснера та французьку короткометражку «Антракт», зняту Р. Клером у 1924.

З 25 по 27 травня в київському кінотеатрі «Кінопанорама» проходив **Фестиваль «100 фільмів за 100 хвилин»**. Ігрове, анімаційне, документальне та експериментальне кіно з лише одним обмеженням – 100 секунд – святкувало перший 5-річний ювілей. З цієї нагоди було влаштовано показ найкращих фільмів за всі роки фестивалю.

На Донеччині пройшов перший етап культурологічного проекту «Дні українського кіно на Донбасі», мета якого – познайомити жителів Луганської та Донецької областей з взірцями сучасного та класичного національного кіномистецтва. Кінопокази розраховано на різні вікові категорії і проводитимуться вони на постійній основі в різних містах Донбасу та в населених пунктах прифронтової зони. Також глядачі матимуть змогу зустрітися з популярними українськими кінематографістами та взяти участь у майстер-класах від відомих акторів та режисерів, долучитися до творчих дискусій та послухати лекції про історію кінематографа. Проект ініціювала журналістка О. Чередниченко. Реалізується він Благодійним фондом «Хартія добра» за підтримки Держкіно. Перший етап проекту вже відбувся у Слов'янську, Краматорську і Торецьку Донецької області.

У столиці відбулися прем'єри фільмів: художнього «Час хризантем» Д. Мойсеєва – 27 травня в кінотеатрі «Київ» та документального «Зсув» О. Радинського – 23 травня у Синьому залі Будинку кіно.

7 травня в рамках Фестивалю популярної культури Kyiv Comic Con проходила презентація першої серії анімаційного серіалу «Кобзар 2015», знятого за творами Т. Шевченка. Короткометражний (6,5 хв) анімаційний фільм створено компанією «Україмафільм» за підтримки Держкіно України. Над картиною працювала студія Nebeskey. За жанром стрічка – зомбі-горрор, і є сучасним анімаційним прочитанням поезії українського класика з оригінальним саундтреком. Режисер – Б. Шевченко.

31 травня в столичному Будинку кіно відбулася **урочиста церемонія нагородження лауреатів четвертої Премії Національної спілки кінематографістів України найкращим вітчизняним фільмам 2016 року**. Лауреатами в різних номінаціях стали: «Найкращий неігровий фільм» – «Десять секунд» Ю. Гонтарук; «Найкращий анімаційний фільм» – «Микита Кожум'яка» М. Депоєна; «Найкращий короткометражний фільм» – «24» С. Битюцького; «Найкращий фільм-дебют» – «Виклик» О. Харченка, «Спогади мерця» М. Засєєва.

МУЗЕЙНА СПРАВА

Сороковий рік поспіль світова музейна спільнота відзначала 18 травня **Міжнародний день музеїв**. Цьогоріч Міжнародна рада музеїв ICOM надала даті тему: «Музеї та суперечлива історія: кажучи неказане (Museums and contested histories: Saying the unspeakable in museums)». Долучилися до відзначення професійного свята і колективи українських музеїв, які провели різноманітні заходи. Так у столиці Національний Музей Революції Гідності запросив до дискусії-брифінгу «Музеї – пам'ять – суспільство: замовчувана історія». Обговорення було зосереджено на питаннях нової місії музеїв як простору, пов'язаного з подоланням і усвідомленням травматичних сторінок історії, порушенням прав людини в умовах тоталітарних і диктаторських режимів, колоніальних і репресивних систем і формуванням висновків із цього досвіду. З нагоди свята безкоштовну акцію «Вечір у музеї» провів Національний музей історії України. Відвідувачі могли у темряві, з каганцями у руках, оглянути експозиції музею. А під час «Ночі у музеї», яка мала тему «Пам'ять», Національний музей історії України запросив усіх охочих долучитися до історичної гри, яка поєднала в собі нічний перегляд колекцій, театральне, розважальне та культурне дійства. У Національному музеї українського народного декоративного мистецтва відбулися презентація фільму «Катерина Білокур», створеного в рамках документально-художнього циклу пізнавальних програм «Ніч у музеї», – спільного телевізійного проекту Міністерства культури України, Міністерства інформаційної політики України та Мультимедійної платформи України про унікальні історичні та мистецькі пам'ятки України; перформанс «Про що скриплять музейні скрині»; дефіле в авторських костюмах студентів спеціалізації «Художнє моделювання костюма» Державного інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука. А музей-квартира П. Тичини запропонував відкрити найцікавіші сторінки культурного життя Києва 1920-1930-х рр.

Чимало цікавих заходів з нагоди Міжнародного дня музеїв було організовано в регіонах України. Зокрема в Національному історико-культурному запо-

віднику «Кам'янець» в Кам'янці-Подільському, що на Хмельниччині, було відкрито виставку «Музеї і суперечлива історія: розповідаючи про замовчуване», а в художньо-меморіальному музеї О. Осмьоркіна в Кропивницькому відбулася традиційна культурно-мистецька акція «Музейні гостини». В цьому році вона передбачала різноманітні виставки, арт-проекти, концерти, які проводилися впродовж цілого тижня. Художній музей Луцька – відділ Волинського краєзнавчого музею знову взяв участь у Міжнародній культурно-мистецькій акції «Ніч музеїв» і цього року провів захід за темою «Українське рицарство: відвага і честь».

Новий проект «Мистецтво на кордонах: замовчувані аспекти» було представлено в Національному музеї мистецтв ім. Богдана і Варвари Ханенків. В його рамках 18–28 травня в експозиціях музею було представлено унікальні предмети й цілі групи, які роками «мовчали» у фондах. Це – шовки мусульманської Гранади 15 століття, французька порцеляна й текстиль шінуазрі 18 століття, перші європейські портрети османських султанів і кримськотатарських ханів, португальська рушниця з японського озброєння 16-17 століть, китайська опіумна люлька рубежу позаминулого століття й чимало іншого.

5 травня в Національному художньому музеї України розпочала роботу виставка «Львів: Союзники» молодих кураторів С. Сілантьєва та Г. Хорунжої, засновників творчого об'єднання «Перший пролетарський заповідник імені Жана Жореса». Проект змальовує динаміку розвитку й формування соціокультурних відносин у Львові 1940–1980-х років на тлі післявоєнної індустріалізації. До експозиції увійшли архівні матеріали з історії Львова, зокрема, продукція львівських заводів та підприємств, твори знакових художників, серед яких М. Добронравов, Р. Сільвестров, О. Аксінін, І. Франк, Г. Жегульська, М. Кумановський, Ю. Щербатенко.

Національний художній музей України спільно з «Укрпоштою» 10 травня відкрив експозицію поштових скриньок в рамках арт-проекту «Пошта добра». До його реалізації було запрошено видатних українських митців, твори яких відомі далеко за межами України. Організатори запропонували художникам втілити своє бачення зв'язку між людьми в усьому світі. Скриньки оформлено в різних стилістичних напрямках, в різних художніх техніках та кожна з них несе позитивні емоції та послання добра світові. Завдяки ініціативам організаторів заходу пасажери аеропорту «Бориспіль» зможуть оцінити творчі знахідки сучасних дизайнерів та видатних українських художників.

23 травня в Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику відбулося відкриття виставки «Князі Острозькі: європейський вимір української історії». У відкритті виставки взяли участь Міністр культури України Є. Нищук, почесний президент Всеукраїнського фонду сприяння міжнародному спілкуванню «Українське Народне Посольство» Л. Кравчук, Надзвичайний і Повноважний Посол Литовської Республіки в Україні Марюс Януконіс, лідер Громадського руху «Рідна країна» М. Томенко. В експозиції представлено пам'ятки XV–XX століть – лицарські обладунки, зброя XVI–XVII ст. (мечі, шаблі, гармата), церковні старожитності, стародруки Острозької друкарні, картини, гравюри,

старовинні документи. Серед експонатів – відома «Острозька Біблія» кінця XVI століття.

27 квітня в галереї «Хлібня» на території Національного заповідника «Софія Київська» відбулося відкриття першої виставки під назвою «Народжені війною» в рамках міжмузейного проекту «Чумацький шлях», організатором якого виступило видання In-Art. «Чумацький шлях» – це проект про взаємовплив двох культур: української та кримськотатарської. Експозиція предметів з колекцій Музею О. Фельдмана і Музею О. Шереметьєва розкривають вплив, який кримськотатарська культура і мистецтво мали на українську. Цей вплив простежується в орнаментиці, декоруванні, стилістиці зброї, амуниції, елементах костюма і предметах побуту українського козацтва, представлених в чотирьох залах галереї. 3 травня в Національному центрі української культури «Музей Івана Гончара» відкрилася наступна виставка в рамках проекту «Чумацький шлях» – «Символи безкрайнього степу». Поєднання предметів трипільської кераміки з приватної колекції Музею О. Фельдмана та творів сучасних художників демонструє безперервний зв'язок між архаїкою та сьогоденням, а також ілюструє зображення стародавніх символів у сучасному мистецтві.

У НКММК «Мистецький Арсенал» відбулася урочиста церемонія вручення Премії ім. Б. Возницького «За вагомий особистий внесок у розвиток музейної справи». Цьогорічним лауреатом Премії став засновник та багаторічний директор Державного історико-культурного заповідника «Самчики» О. Пажимський.

15 травня виповнилося **160 років від дня народження українського письменника і громадського діяча А. Чайковського**. Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського, що в Коломиї Івано-Франківської області, взяв участь у загальноміських заходах з вшанування цієї пам'ятної дати, які завершилися музейною академією за участі дослідників літературної, епістолярної, публіцистичної та правознавчої спадщини А. Чайковського.

До 150-річчя від дня народження митрополита УГКЦ Андрея Шептицького Львівський музей історії релігії презентував театралізоване дійство «У прихистку Божої Ласки: Мати і Син». Його автор – поетеса, драматург, сценарист, етнограф, завідувач відділу етноміфології Інституту релігієзнавства – філії Львівського музею історії релігії І. Вовк. Це – художні читання за листами і спогадами графині Софії Шептицької (з родини Фредро) та її сина Андрея.

У Національному музеї імені Андрея Шептицького у Львові 18 травня вперше було відкрито для постійної експозиції відреставрований іконостас Йова Кондзелевича з церкви Різдва Пресвятої Богородиці Загорівського монастиря. Фахівці НМЛ працювали над відновленням цієї пам'ятки сакрального мистецтва протягом трьох років. Урочисте відкриття оновленого іконостаса приурочили до 350-ї річниці від дня народження волинсько-галицького іконописця.

25 травня у Львові розпочала роботу перша тимчасова виставка у Меморіальному музеї тоталітарних режимів «Територія терору». Експозиція має назву: «Проти віри: антирелігійна радянська пропаганда». Особливістю музею є також імпровізований лекторій, де вже відбулися перші лекції «Атеїстичний плакат в

радянській пропаганді» та «Антирелігійна політика радянської влади у Львові» (спільно з Львівським музеєм історії релігії).

У Львівському літературно-меморіальному музеї І. Франка започатковано новий проект «Сніданок у музеї». Розпочався він філософським обговоренням на тему «Любов чи голод: що нами керує?». Своїми роздумами з відвідувачами ділилися перекладач А. Содомора, історик філософії А. Дахній, літературознавець Д. Ільницький та директор музею Б. Тихолоз.

Майже півтисячі старовинних речей, які мають культурну та історичну цінність, передали працівники Управління СБУ у Волинській області обласному краєзнавчому музею. Їх свого часу намагалися незаконно вивезти з України. Серед раритетів – металеві пряжки, фігурки, наконечники стріл і списів тощо. Вік кожної речі вимірюється сотнями століть. Музейні фонди поповнять і 28 книг, найстаріша з яких надрукована в Санкт-Петербурзі у 1755 році. Вартість окремих, за оцінкою експертів, перевищує 100 тис. грн. За словами директора музею А. Силюка, за роки незалежності працівники обласного управління СБУ передали очолюваному ним закладу вже понад 10 тис. експонатів, які активно використовуються в експозиціях.

Національний науково-дослідний реставраційний центр України провів 23 травня в Національному музеї літератури України семінар-практикум «Основи експертизи стародруків, рукописів, документів» виключно для експертів пам'яток на паперовій основі, які працюють у музейних закладах, яким надано право здійснення державної експертизи культурних цінностей.

«Адаптація музеїв до потреб людей з особливими потребами» – під такою назвою відбувся семінар у Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського, що в Коломиї Івано-Франківської області. Досвідом роботи з відвідувачами з обмеженими фізичними та інтелектуальними можливостями ділилися працівники музейної галузі України.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

Міністерством культури України передано близько тисячі книжок україномовної літератури від різних українських видавництв до Северодонецька Луганської області. Книжки буде розподілено між різними бібліотеками регіону для поповнення фондів. Це переважно твори сучасних українських авторів та класиків світового рівня. Відібрана література є найбільш актуальною на сьогодні тематики і має високий попит користувачів, а саме твори С. Жадана, Є. Положія, Ю. Винничука та інших українських авторів, а також якісні переклади Харукі Мураками, Еріха-Марії Ремарка тощо. Даний проект реалізовується Мінкультури у тісній співпраці з Національною бібліотекою України імені Ярослава Мудрого, Благодійним фондом «Бібліотечна країна» та за підтримки ТОВ «Нова пошта».

У рамках відзначення 500-річчя Реформації у виставковому залі Запорізької обласної універсальної наукової бібліотеки відкрито культурно-просвітницьку виставку «Here I stand – Мартін Лютер, Реформація та її наслідки». На її урочистому відкритті гостей заходу привітали Генеральний консул ФРН в Україні В. Мьоссінгер та Державний міністр і голова Державної канцелярії землі Саксонія-

Ангалът Р. Робра. Гості виставки ознайомилися зі стендами, на яких у доступній формі йдеться про витоки, історію та наслідки Реформації, яку започаткував Мартін Лютер. Директор департаменту культури, туризму, національностей та релігій облдержадміністрації В. Мороко зазначив, що запорізька земля стала рідною для багатьох німецьких переселенців, зокрема менонітів, які залишили достойний слід в історії розвитку нашої економіки, індустрії й культури.

«Читай і будь успішним!» – під таким гаслом з ініціативи Сумської обласної бібліотеки для дітей та за підтримки управління культури і туризму Сумської облдержадміністрації відбувся завершальний етап обласного конкурсу дитячого читання «Книгоманія–2017». В інтелектуальному змаганні взяли участь 32 юних переможці відбіркових турів із 12 районів області та 5 міст обласного підпорядкування, а загалом конкурс об'єднав майже 3500 дітей – читачів 271 бібліотеки краю. Учасники конкурсу виконували завдання, з-поміж яких бліц-запитання «Академія завзятих читачів», вікторина «Книжковий усезнайко», інтелект-тести «Сумщина у Книзі рекордів України, або Слобожанські мандрівки», розповідь «Моя улюблена книжка». Всі учасники конкурсу отримали грамоти, дипломи, книжки, заохочувальні призи.

У Черкасах відкрито бібліотеку тактильної літератури для слабозорих та незрячих дітей. Тут вони знайдуть літературу різноманітної тематики: про традиції та побут українців, правила дорожнього руху, особисту гігієну, пори року, а також відомі казки, основи математики, природні явища, овочі та фрукти, квіти, тварини. Виготовили тактильні книжки волонтери – студенти дизайнерського факультету Черкаського державного технологічного університету, майстри декоративно-ужиткового мистецтва, кравчині, айтішники. Всього у благодійному проєкті «Пізнай світ на дотик» взяло участь майже 80 небайдужих черкашан.

Бібліотеками проведено заходи до: 200-річчя від дня народження українського історика, етнографа й громадського діяча М. Костомарова; 160-річчя від дня народження українського письменника і громадського діяча А. Чайковського; 110-річчя від дня народження українського письменника і науковця О. Ольжича; 100-річчя від дня народження української поетеси М. Познанської та ін.

ЛІТЕРАТУРА. ЧИТАННЯ

З 17 по 21 травня в Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» проходив **VII Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал»** – масштабна подія в Україні, що об'єднує літературу і мистецтво. Книжковий форум представив новинки понад 150 видавництв, секцію ілюстраторів, а також численні авторські, тематичні програми та спецпроєкти, сформовані кураторською командою проєкту спеціально запрошених незалежних молодих критиків, культурних менеджерів та відомих письменників.

Щорічну премію Президента України «**Українська книга року**» присуджено письменникам М. Дочинцю («Синій зошит. Аркуші днів світящих» і «Лад» – в номінації «За видатні досягнення в галузі художньої літератури»), В. Корнійчуку («Марія Заньковецька» – в номінації «За вагомий внесок у розви-

ток українознавства») і Т. Стус («Іжак Вільгельм» – у номінації «За сприяння у вихованні підростаючого покоління»).

23 травня в Бібліотеці Національного музею літератури України відбулася церемонія вручення премій Ліги українських меценатів за 2017 рік. Лауреатом літературної премії ім. В. Свідзінського став поет І. Малкович (Київ) за збірку «Подорожник з новими віршами», а лауреатами спеціальної премії ім. Д. Нитченка – професор, мовознавець, соціолінгвіст Л. Масенко (Київ) та професор, мовознавець, перекладач І. Ющук (Київ) за вклад у розвиток українського слова.

У Новограді-Волинському, що на Житомирщині, в літературно-меморіальному музеї Лесі Українки, відбулася церемонія вручення нагород переможцям і дипломантам **Всеукраїнського конкурсу «У пошуках літературних талантів»**, що проходив другий рік поспіль. Його ініціатор – Київська організація Національної спілки письменників України. На конкурс свої твори надіслали 376 учасників з усіх регіонів. Переможців було визначено в номінаціях «Поезія» і «Проза».

На Житомирщині відбулося **XL Всеукраїнське літературно мистецьке свято «Романівська весна»** на честь відомого українського поета М. Рильського. У рамках заходу відкрито два пам'ятні камені з його цитатами.

Премії Кабінету Міністрів України ім. М. Рильського за 2016 рік присуджено перекладачеві В. Степаненку за переклад з грецької на українську поеми Віцендзоса Корнароса «Еротокрит». Книга вийшла у Національному видавництві дитячої літератури «Веселка» за підтримки грецького мецената Герасимоса-Ніколаоса Бугаса, який здійснив в Україні 56 культурних проєктів.

З нагоди 146-ї річниці від дня народження українського письменника В. Стефаника на його батьківщині, у селі Русів Снятинського району Івано-Франківської області, вручено премії його імені черговим лауреатам: у номінації «Поезія» – М. Попадюку за збірку «Зоряна паморозь»; у номінації «Документалістика і науково-критична література» – М. Габораку за працю «Назви гір і полонин Івано-Франківщини. (Етимологічний словник-довідник)». У номінації «Твори або роботи, що популяризують творчість В. Стефаника і написані письменниками, котрі проживають за межами області» – Я. Гояну за книгу «Воскресіння Сонця». А найкращим прозаїком визнано Д. Захарука за авторські книги «Осінні проліски» та «75. Вибране до ювілею».

До 122-ї річниці з дня народження Т. Осьмачки пам'ять письменника було вшановано у Куцівці, що на Черкащині. У рамках урочистостей пройшли поетичні читання, а голова журі Всеукраїнського літературного конкурсу ім. Т. Осьмачки В. Коваленко вручила диплом та грошову премію київському поетові С. Пантюку, який став цьогорічним лауреатом за збірку творів «Так мовчав Заратустра».

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

17–21 травня в Києві відбувся **V Міжнародний фестиваль «Каштановий рояль»**, який засновано, щоб об'єднати професіоналів і шанувальників музики, майстрів та аматорів, дітей і дорослих, учнів та вчителів для творчого спілку-

вання з метою творчого та професійного зростання. Організаторами фестивалю виступили спільнота піаністів «Каштановий рояль» та столичний Дім Майстер Клас. Програма фестивалю включала конкурс юних піаністів «Каштановий рояль» (номінації «Соло», «Фортепіано плюс», «Соло з оркестром»); конкурс для педагогів «Виконавча майстерність»; конкурс піаністів-аматорів «Каштановий рояль» (номінації «Домашнє музикування», «Аматор», «Гранд аматор», категорії «Соло», «Фортепіано плюс», «Соло з оркестром»). 18 травня представив свій сольний концерт український піаніст зі США П. Гінтов.

У Національному академічному драматичному театрі імені Івана Франка відбулося урочисте закриття і нагородження переможців **XVII Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика**. У творчому змаганні взяли участь тисячі школярів, учнів профтехосвіти, студентів, курсантів та ліцеїстів військових навчальних закладів. Мовний «марафон», який традиційно 9 листопада в День української мови розпочався в Білій Церкві Київської області, завершився у столиці. Вже стало доброю традицією, що серед переможців є курсанти вищих військових навчальних закладів та ліцеїсти. Цього разу найкращими знавцями рідної мови стали ліцеїсти Київського військового ліцею імені Івана Богуна Д. Нагорний та М. Москалик, які посіли перше та третє місце. Друге місце посів ліцеїст Військово-морського ліцею (місто Одеса) О. Костинчук.

3–6 травня у Вінниці проходив **XII Міжнародний дитячий фестиваль народної хореографії «Барвінкове кружало»**, який зібрав цього року майже 300 учасників з різних куточків України та з-за кордону. За традицією, фестиваль розпочався виступом вінницького народного ансамблю танцю «Барвінок». Україну представляли також ансамблі танцю «Оksamит» із Миколаєва, «Подоланчик» із Хмельницького, «Явір» та «Яворочок» із Бердичева Житомирської області та інші.

У Шаргороді, що на Вінниччині, відбувся **Міжнародний фестиваль національних культур «Всі ми діти твої, Україно!»**. Понад 200 учасників творчих колективів з Молдови, Латвії, Румунії та Білорусі, а також з Вінницької, Чернівецької та Житомирської областей, які завітали до цього давнього міста, презентували широкому загалу культуру і традиції своїх регіонів і національностей. Присутні також мали змогу оглянути виставку народного мистецтва «Містечко майстрів» та ознайомитися з роботою творчих майстерень.

В Іллінцях Вінницької області проходив **Всеукраїнський фестиваль народно-хорового співу ім. В. Іжевського** за участі дев'ятнадцяти народних хорів із 6 областей.

У Кропивницькому було організовано **XXVI Всеукраїнський фестиваль-конкурс вокально-хорового мистецтва «Калиновий спів»**, на якому своє мистецтво представляли солісти, дуети, тріо, квартети та вокальні ансамблі Кіровоградської, Вінницької, Дніпропетровської, Запорізької, Івано-Франківської, Миколаївської, Полтавської областей та м. Києва. Традиційно в рамках дійства відбулася виставка декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва «Калиновий розмай», на якій було представлено кількасот виробів близько 40 народних

майстрів із Петрівського району: рушники, оздоблені соломкою скриньки з дерева, ікони з бісеру тощо. Супроводжував виставку піснями народний фольклорний ансамбль «Джерело» Олександрівського сільського клубу Петрівського району. Із захопленням сприйняли глядачі нововведення – презентацію автентичного національного вбрання та сучасного одягу в українському народному стилі «Врода калинова». Гран-прі фестивалю-конкурсу «Калиновий спів» виборов вокальний дует із селища Власівка Світловодського району Кіровоградської області.

На Вінниччині відбувся **XXV Обласний фестиваль творчості і талантів дітей та молоді з функціональними обмеженнями «Повір у себе»**. Його організував обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді задля розвитку та реалізації творчих здібностей дітей та молоді з функціональними обмеженнями, сприяння їхньої інтеграції в суспільство та привернення уваги громадськості до їхніх проблем. У фестивалі взяли участь 115 дітей віком від 7 років та молодь до 35 років з районів та міст обласного значення, а також вихованці 5 центрів реабілітації. Учасники представили понад 500 своїх робіт на виставці, яку було розгорнуто в обласному краєзнавчому музеї.

На Рівненщині пройшов **Фестиваль духової музики «Дзвенить оркестрів мідь»**, участь в якому взяли оркестри Львівщини, Тернопільщини, Хмельниччини, Житомирщини, Волині, а також місцеві колективи. Вони виступали на концертних майданчиках обласного центру та Рівненського району. А духовий оркестр Західного територіального управління Національної гвардії України провів майстер-клас із дефіле. У рамках фестивалю також відбувся семінар для керівників духових оркестрів та презентація книги «Плац-концерт військового оркестру» заступника начальника військово-диригентської кафедри Академії сухопутних військ ім. П. Сагайдачного М. Хованця.

Матеріал підготувала

Темненко Ю. М.,
редактор відділу наукового
аналізу й узагальнення
інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування *І. Г. Піленко*

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 4,12. Б/т. Зам. 82. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278-85-12